

haandhæve Forholdet, som det er, saaledes at underordnede og stedlige Embedsmænd afgjøre Sager af denne Art directe og under Ministeriets Tilsyn. Derved beholder Ministeren sin rette Stilling som Controllør, istedetfor at deeltage i, hvad der muligviis kan være et Misgreb. Lovens Paragraph, der handler derom, er § 3 og lyder saaledes: „Den Deel af Udmarksjorderne, der ikke i Henhold til foranstaaende § 2 inden den 1ste Mai 1867 er overgaaet til privat Eendom, skal, overeensstemmende med de nærmere Regler, som derom blive at fastsætte for hvert Sogn, i en gennem Undenrigsministeriet udfærdiget Vedtægt osv.“ Undenrigsministeriet skal udfærdige Vedtægterne for de bornholmske Sogne, angaaende hvorledes disse Sogne skulle bestyre disse Jorber, og saa behøve vi jo egentlig ingen mellemkommende Embedsmænd. Det er aabenbart en urigtig Vei, man her er kommen ind paa, og hvorfor er man kommen ind paa denne Vei? Fordi man har en saadan faderlig Omhu for Bornholm istedetfor som en lovgivende Myndighed at give Bornholmerne den rette Frihed, der tilkommer dem, og lade dem sørge for sig selv saa godt, de kunne, under det Tilsyn, der er det naturlige. Een af Grundene, der sandsynligviis har ført dertil, er, at denne Lov er bleven til i de Aaringer, da man stræbte saa meget efter Skovplantning. Vi skulle erindre, at vi have haft — ikke just her, men i Rigsraadet, — en Mængde Forslag om at beplante de jydske Heber med Skov for Statens Regning; vi have haft mange forskellige Opfordringer dertil, tildeels fordi det seer saa bart ud, naar man reiser i de jydske Heber, og man kom herover til os fra de jydske Heber, betagen af Næbsel over ikke at see Skov der. Saa skulde Heberne beplantes med Skov, og denne Skovplantningsskye har i Sylland avlet en speciel Embedsmand, som lønnes med 600 eller 1,000 Rd. aarlig. Naar man vil sige, at denne Embedsmand i Grunden var avlet iforveien, saa svarer jeg, at Embedet vel var blevet til for en bestemt Persons Skyld og tillige for at lønne andre Fortjenester hos ham; men neppe var han borte, før man fandt en Anden, med specielle Egenstaber for dette Hverv, som saa fik denne Post. Dersom der nu faaes Skov-

plantning paa Bornholm, maa der ogsaa paa Bornholm ansættes en saadan Tilsynsmand; han faaer naturligviis ikke saa stor Gage som den jydske, fordi Bornholm er saameget mindre, men han faaer heller ikke mindre Gage, end man kan være bekjendt at give til en saadan useelig Mand; thi saa vilde vi jo komme udenfor, hvad der ellers bevæger os her. Altsaa, for at værge os mod Skovplantningsembedsmænd, skulle vi ikke komme ind paa dette Skovplantningsvæsen. Men det er egentlig ikke dette, der for mig er det Afgjørende. Det Afgjørende for mig er, at vi ikke ved denne Lov og ved et almindeligt Pennestrøg skulle paalægge Sognene paa Bornholm det, som jeg troer, de fleste ville modsætte sig, hvis det skulde paalægges Sognene i det øvrige Land. Jeg skal her gjøre opmærksom paa, hvad denne Forpligtelse bethyder for Sognene — det er ikke nogen frivillig Sag for dem. Jeg skal læse denne Deel af Paragraphen op, for at de Herrer kunne see, at det ikke er nogen frivillig Sag for Sognene, hvad der skal skee med disse Jorber, og at Vedtægterne ikke kunne forandre det. Der staaer: „Den Deel af Udmarksjorderne . . . skal enten søges bortarvesæstet med Ret til at sælge og pantsætte, eller anvendes til Skovdyrkning“. Det er altsaa et „Enten—Eller“; hvis de ikke bortarvesæste Jorberne, skulle disse anvendes til Skovdyrkning. Dette kan Vedtægten ikke forandre. Den kan sige, hvilke Jorber, med hvilke Planter, om det skal være, med den eller den Art Naaletræer, eller om om det skal være med Løvtræer, Jorberne skulle beplantes, men den kan ikke fritage Sognene for at plante; det skulle de paa de Jorber, der ikke ere bortarvesæstede, Det staaer i Paragraphen som et Bud. Naar man nu vil lægge Mærke til, hvad Skovplantning koster, og jeg vil meget bede de Herrer, af hvem her ere mange, som kjende til Sager af denne Natur og forstaae sig paa dem, at gjøre Indsigelse, ifald de ikke erkjende, at jeg regner meget lavt. De skulle faae at see, at det vil blive en Byrde, som her paalægges Communen, og en Byrde, som ikke behøves, thi dersom den anseer det for gavnligt, at plante Skov, saa er der Intet, der forbyder det. At beplante en Lunde Land med Naale-